

Kryteria ocen z historii i społeczeństwa w kl. VI

Rok szkolny 2017/2018

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne				
		Ocena	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Oświecony wiek XVIII	<ul style="list-style-type: none"> • ideologia oświecenia • trójpodział władzy według Monteskiusza • rozwój nauki, techniki i oświaty w dobie oświecenia 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje czas trwania epoki oświecenia (XVIII wiek) i zaznacza go na taśmie chronologicznej; • wymienia najważniejsze dokonania naukowe i techniczne epoki oświecenia (np. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie oświecenie; • przedstawia zmiany, które zaszły w oświacie w dobie oświecenia. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia najważniejsze cechy ideologii oświecenia; • wyjaśnia wpływ ideologii oświecenia na rozwój nauki w XVIII wieku; • wskazuje wpływ dokonań naukowych i technicznych na zmiany w życiu ludzi. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polegała zasada trójpodziału władzy według Monteskiusza; • wskazuje te hasła głoszone w epoce oświecenia, które są obecnie powszechne np. równość 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje zastosowanie trójpodziału władzy we współczesnych systemach demokratycznych.
Rzeczpospolita w połowie XVIII wieku	<ul style="list-style-type: none"> • sytuacja Rzeczypospolitej w połowie XVIII wieku • sąsiedzi Rzeczypospolitej <ul style="list-style-type: none"> • polityka państw ościennych wobec Rzeczypospolitej • I rozbiór Rzeczypospolitej 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia sąsiadów Polski w XVIII wieku; • wskazuje datę I rozbioru Rzeczypospolitej i zaznacza ją na taśmie chronologicznej; • wymienia państwa, które dokonały I rozbioru i wskazuje 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polegało niebezpieczeństwo wynikające z polityki państw ościennych wobec Rzeczypospolitej; • wyjaśnia przyczyny I rozbioru. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje źródło potęgi sąsiadów Rzeczypospolitej; • dokonuje oceny postawy społeczeństwa polskiego wobec trudnej sytuacji kraju. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację Rzeczypospolitej w połowie XVIII wieku i wskazuje przyczyny jej słabości. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia samodzielnie różne postawy wobec rozbioru państwa na podstawie analizy obrazu Jana Matejki „Rejtan”.

<p>W kręgu oświeconego monarchy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ostatni władca Rzeczypospolitej • rozwój oświaty w Rzeczypospolitej w drugiej połowie XVIII wieku • kultura w walce o naprawę kraju 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia Stanisława Augusta Poniatowskiego jako ostatniego władcę Rzeczypospolitej; • wymienia szkoły i instytucje kształcące młodzież w duchu reform oświeceniowych. 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia konieczność przeprowadzenia reformy szkolnictwa i przedstawia jej cel; • wskazuje cel wychowania i edukacji młodzieży w Rzeczypospolitej w 2. poł. XVIII wieku; • podaje dwa przykłady naprawy państwa 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie obiady czwartkowe; • przedstawia cel organizowania obiadów czwartkowych. 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Stanisława Augusta Poniatowskiego można nazwać władcą oświeconym; • wymienia działania zmierzające do naprawy państwa w dziedzinach oświaty i kultury; 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiada o zmianach, które zaszły w Warszawie za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego.
<p>Sejm Wielki i Konstytucja 3 maja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rzeczpospolita po I rozbiorze • cel obrad Sejmu Czteroletniego (1788–1792) • reformy Sejmu Wielkiego • Konstytucja 3 maja 1791 roku 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje datę uchwalenia Konstytucji 3 maja (1791 rok) i zaznacza ją na taśmie chronologicznej; • wskazuje Stanisława Augusta Poniatowskiego i Stanisława Małachowskiego jako twórców konstytucji. 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie konstytucja; • wymienia reformy uchwalone przez Sejm Wielki; • przedstawia okoliczności uchwalenia Konstytucji 3 maja; • wymienia najważniejsze zmiany wprowadzone przez Konstytucję 3 maja; • wskazuje Konstytucję 3 maja jako przykład działań zmierzających do naprawy państwa polskiego za panowania Stanisława Augusta 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cel obrad Sejmu Wielkiego; • omawia najważniejsze reformy Sejmu Czteroletniego 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację w Rzeczypospolitej po I rozbiorze; • wyjaśnia konieczność przeprowadzenia reform ustrojowych w celu ratowania niezależności kraju; • ocenia znaczenie reform Sejmu Wielkiego dla ratowania państwa polskiego. 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje samodzielnie obraz Jana Matejki „Konstytucja 3 maja”, wymieniając osoby przedstawione na obrazie, atmosferę, czas i miejsce wydarzeń przedstawionych na obrazie.

Wojna w obronie Konstytucji 3 maja	<ul style="list-style-type: none"> • konfederacja targowicka • wojna polsko-rosyjska 1792 • II rozbiór Rzeczypospolitej 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje datę II rozbioru i zaznacza ją na taśmie chronologicznej; • wymienia państwa, które dokonały II rozbioru. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie państwa, które dokonały II rozbioru, • wskazuje na mapie tereny, które Rzeczpospolita utraciła w wyniku II rozbioru. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny wojny polsko-rosyjskiej (1792 rok); • opowiada o okolicznościach powstania orderu <i>Virtuti Militari</i>. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie konfederacja; • przedstawia sytuację w Rzeczypospolitej po uchwaleniu Konstytucji 3 maja; <ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawę targowiczán; • ocenia decyzję Stanisława Augusta Poniatowskiego 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • zbiera samodzielnie z różnych źródeł informacje o osobach, które jako pierwsze zostały uhonorowane orderem <i>Virtuti Militari</i>.
Pod dowództwem Kościuszki	<ul style="list-style-type: none"> • Rzeczpospolita po II rozbiórze • insurekcja kościuszkowska <ul style="list-style-type: none"> • postawy Polaków wobec zagrożenia niepodległości państwa 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: nacelnik powstania, przysięga Kościuszki; • wymienia datę powstania kościuszkowskiego i zaznacza ją na taśmie chronologicznej. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie koszyner; • wymienia Tadeusza Kościuszkę, Bartosza Głowackiego, Jana Kilińskiego jako przykłady osób walczących w obronie niepodległości kraju; • omawia wydarzenia powstania kościuszkowskiego (bitwa pod 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie insurekcja; • charakteryzuje postawę Tadeusza Kościuszki, Bartosza Głowackiego, Jana Kilińskiego podczas powstania kościuszkowskiego. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację Rzeczypospolitej po II rozbiórze; • wyjaśnia przyczyny wybuchu powstania kościuszkowskiego w 1794 roku; • wyjaśnia przyczyny upadku powstania kościuszkowskiego. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawę społeczeństwa polskiego w sytuacji zagrożenia niepodległości państwa.

III rozbiór i upadek I Rzeczypospolitej	<ul style="list-style-type: none"> • III rozbiór Rzeczypospolitej • najważniejsze przyczyny upadku I Rzeczypospolitej w XVIII wieku 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje datę; <p>III rozbiór Rzeczypospolitej i zapisuje ją na taśmie chronologicznej;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia państwa, które dokonały III rozbiór i wskazuje 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze przyczyny upadku Rzeczypospolitej w XVIII wieku. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia okoliczności III rozbiór Rzeczypospolitej; • wskazuje i zaznacza na mapie konturowej zasięg poszczególnych rozbiorów. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację Rzeczypospolitej po upadku powstania kościuszkowskiego; • wyjaśnia pojęcie I Rzeczypospolita. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadza samodzielną analizę danych statystycznych i źródeł ikonicznych związanych z rozbiorami Rzeczypospolitej.
Z ziemi włoskiej do Polski	<ul style="list-style-type: none"> • sytuacja Polaków po III rozbiórze • przyczyny emigracji po upadku I Rzeczypospolitej • Legiony Polskie we Włoszech • bohaterowie i dzieje Polski zapisane w Mazurku Dąbrowskiego 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie Legiony Polskie we Włoszech; • wskazuje twórców legionów Jana Henryka Dąbrowskiego i Józefa Wybickiego; • podaje datę utworzenia Legionów Polskich we Włoszech i zapisuje ją na taśmie chronologicznej; • deklamuje z pamięci trzy pierwsze zwrotki Mazurka Dąbrowskiego. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie emigracja; • wyjaśnia cel utworzenia Legionów Polskich we Włoszech; • opowiada o atmosferze i zasadach panujących wśród legionistów; • wskazuje na mapie Reggio. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności utworzenia Legionów Polskich; • wyjaśnia przyczyny tworzenia polskich oddziałów zbrojnych u boku Napoleona Bonaparte; • opowiada o okolicznościach powstania Pieśni Legionów Polskich we Włoszech. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje położenie Polaków po III rozbiórze państwa; • przedstawia przyczyny emigracji Polaków po III rozbiórze; • wskazuje źródło rekrutacji żołnierzy do polskich oddziałów wojskowych; • wyjaśnia dlaczego Legiony Polskie zostały wysłane na wyspę San Domingo. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia dzieje narodu polskiego zapisane w hymnie i łączy je z ich bohaterami.

<p>W listopadową noc 1830 roku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • autonomia Królestwa Polskiego • przyczyny wybuchu powstania listopadowego <ul style="list-style-type: none"> • wybuch powstania w Warszawie • wojna z Rosją • postawa społeczeństwa polskiego wobec szansy na odzyskanie niepodległości <ul style="list-style-type: none"> • skutki powstania listopadowego 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie represje; • wskazuje na mapie Królestwo Polskie; • wskazuje datę wybuchu powstania listopadowego i zapisuje ją na taśmie chronologicznej; • wymienia cele walki powstańców listopadowych. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie Królestwo Polskie; • omawia charakter walk powstania listopadowego; • wymienia przykłady represji zastosowanych wobec społeczeństwa po przegranej powstaniu listopadowym. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zakres autonomii Królestwa Polskiego; • wskazuje postać Piotra Wysockiego jako inicjatora spisku powstańczego; <ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawę społeczeństwa polskiego wobec konieczności prowadzenia wojny z Rosją. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie autonomia; • wyjaśnia przyczyny wybuchu powstania listopadowego; • wyjaśnia, dlaczego powstanie w Warszawie przerodziło się w wojnę polsko-rosyjską; • przedstawia przyczyny upadku powstania listopadowego; <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje skutki 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawę społeczeństwa polskiego wobec konieczności prowadzenia wojny z Rosją; <ul style="list-style-type: none"> • wykonuje zadanie domowe „Dzieje Piotra Wysockiego”, zbierając dodatkowe informacje o tej postaci.
<p>„Tulacza dola”, czyli o Wielkiej Emigracji</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przyczyny i zasięg Wielkiej Emigracji • kierunki emigracji po powstaniu listopadowym • emigracyjna codzienność • kultura polska na emigracji 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia kraje, do których udawali się emigranci z Polski i wskazuje je na mapie; • wymienia wybitnych przedstawicieli kultury polskiej, którzy tworzyli na emigracji – Adama Mickiewicza i Fryderyka Chopina. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny emigracji po powstaniu listopadowym; • wskazuje zasługi wybitnych przedstawicieli kultury polskiej, którzy tworzyli na emigracji – Adama Mickiewicza i Fryderyka Chopina. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego emigracja po powstaniu listopadowym została nazwana „wielką”; • charakteryzuje twórczość Adama Mickiewicza i Fryderyka Chopina. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiada o życiu codziennym na emigracji; • wskazuje problemy polskich emigrantów. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • zbiera informacje na temat twórczości Fryderyka Chopina i Adama Mickiewicza i ich zasługach dla kultury polskiej. Tworzy portfolio.

<p>Powstanie styczniowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • cele działalności spiskowej po upadku powstania listopadowego • sytuacja polityczna w Królestwie Polskim w drugiej połowie XIX wieku • wybuch powstania styczniowego w 1863 roku • partyzancki charakter walk powstańczych • skutki i znaczenie 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje datę wybuchu powstania styczniowego i zaznacza ją na taśmie chronologicznej; • wyjaśnia cel organizowania przez Polaków powstań narodowych. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia charakter walk w powstaniu styczniowym; • wyjaśnia przyczyny i cel działalności spiskowej Polaków po upadku powstania listopadowego; • wymienia przykłady represji zastosowanych wobec społeczeństwa po przegranych powstaniach. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: emisariusz, branka; • wyjaśnia zadania emisariuszy; • wyjaśnia przyczyny upadku powstania styczniowego. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny wybuchu powstania styczniowego; • powiada o sytuacji w Królestwie Polskim przed wybuchem powstania styczniowego; • przedstawia okoliczności wybuchu powstania styczniowego; • omawia skutki i znaczenie powstania styczniowego. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje powstanie listopadowe z powstaniem styczniowym (cel walki, charakter walk); • ocenia szanse Polaków na zwycięstwo w organizowanych przez nich powstaniach.
<p>W zaborze rosyjskim</p>	<ul style="list-style-type: none"> • polityka rusyfikacji • Polacy w obronie narodowych wartości • polscy artyści w zaborze rosyjskim 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie zabór rosyjski; • wskazuje tajne nauczanie jako przykład walki o język polski w nauczaniu; • wymienia artystów zasłużonych dla rozwoju kultury polskiej tworzących w zaborze rosyjskim – Henryka Sienkiewicza i Stanisława Moniuszkę. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cele polityki władz carskich wobec ludności polskiej po upadku powstania styczniowego; • wyjaśnia pojęcie tajne nauczanie; • opowiada, w jaki sposób Polacy walczyli z rusyfikacją; • wskazuje zasługi artystów tworzących 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie rusyfikacja; • przedstawia cel polityki rusyfikacyjnej; • wyjaśnia cele tajnego nauczania. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działania władz carskich zmierzające do zrusyfikowania Polaków. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • zbiera informacje na temat twórczości Henryka Sienkiewicza i Stanisława Moniuszki i ich zasługach dla kultury polskiej. Tworzy portfolio.

<p>Pod pruskim zaborem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • antypolska polityka rządu • walka o ziemię w zaborze pruskim • strajk szkolny we Wrześni 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie zabór pruski; • wskazuje strajk we Wrześni jako przykład walki o język polski w nauczaniu; • wskazuje datę strajku we Wrześni i zapisuje ją na taśmie chronologicznej. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiada krótko o polityce władz niemieckich wobec ludności polskiej; • opowiada o przyczynach strajku we Wrześni; • ocenia postawę dzieci wrzesińskich i ich rodziców. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie germanizacja; • opowiada, w jaki sposób Polacy walczyli z germanizacją. Podaje dwa przykłady; • opowiada o proteście Michała Drzymały; • wskazuje gospodarność i rzetelność jako sposób przeciwstawiania się działaniom germanizacyjnym 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działania władz niemieckich zmierzające do wynarodowienia Polaków; • przedstawia wyczerpująco sposoby walki Polaków z germanizacją. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje sytuację Polaków w zaborze pruskim z położeniem Polaków w zaborze rosyjskim, wskazując podobieństwa i różnice.
<p>W zaborze austriackim</p>	<ul style="list-style-type: none"> • autonomia Galicji • rozwój kultury polskiej • Jan Matejko, Stanisław Wyspiański, Helena Modrzejewska i ich zasługi dla rozwoju kultury polskiej 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie zabór austriacki; • wymienia artystów tworzących w Galicji – Jana Matejkę, Stanisława Wyspiańskiego, Helenę Modrzejewską. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: Galicja, autonomia; • wyjaśnia, dlaczego w zaborze austriackim swobodnie rozwijała się kultura polska; • wskazuje zasługi Jana Matejki, Stanisława Wyspiańskiego i Heleny Modrzejewskiej dla rozwoju kultury polskiej. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia wpływ autonomii na swobodny rozwój kultury i oświaty polskiej w zaborze austriackim. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w czym przejawiała się autonomia Galicji; • opowiada o rozwoju kultury polskiej w Galicji. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • zbiera informacje na temat twórczości Jana Matejki, Stanisława Wyspiańskiego i Heleny Modrzejewskiej i ich zasługach dla kultury polskiej. Tworzy portfolio.

<p>Za chlebem – emigracja zarobkowa Polaków</p>	<ul style="list-style-type: none"> • emigracja Polaków w 2. poł. XIX wieku • kierunki emigracji 2. poł. XIX wieku • położenie emigrantów • zasługi polskich emigrantów – Ernesta Malinowskiego i Rudolfa Modrzejewskiego dla rozwoju postępu 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na taśmie chronologicznej 2. poł. XIX wieku; • nazywa i wskazuje na mapie kraje, które w 2. poł. XIX wieku przyjmowały emigrantów z ziem polskich. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: emigracja polityczna i emigracja zarobkowa; • rozróżnia emigrację polityczną i zarobkową. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiada o życiu Polaków na emigracji. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje przyczyny emigracji Polaków w 1. i 2. poł. XIX wieku; • wskazuje przyczyny trudnego położenia polskich emigrantów. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zasługi polskich emigrantów – Ernesta Malinowskiego i Rudolfa Modrzejewskiego dla rozwoju postępu technicznego.
<p>Wiek pary i elektryczności</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zastosowanie maszyny parowej • produkcja fabryczna • elektryczność i jej znaczenie • nowe sposoby komunikowania się 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i posługuje się pojęciami: kolej żelazna, parowóz, statek parowy; • wyjaśnia, na czym polega produkcja fabryczna; • rozróżnia rzemieślniczy i fabryczny sposób produkcji; • zaznacza na taśmie chronologicznej 2. poł. XIX wieku. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i posługuje się pojęciami: maszyna parowa, silnik elektryczny, telegraf, fabryka; • wskazuje różnice między rzemieślniczym a fabrycznym sposobem produkcji; • wskazuje korzyści płynące z wynaleźenia elektryczności. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje zastosowanie maszyny parowej; • opowiada o nowych sposobach komunikowania się (np. podaje telegraf). 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • na przykładach przedstawia wpływ rozwoju cywilizacyjnego na poszczególne dziedziny życia (np. rozwój techniki a komunikacja i przemieszczanie się ludzi). 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego XIX wiek został nazwany wiekiem pary i elektryczności.

Odkrycia i wynalazki zmieniają świat	<ul style="list-style-type: none"> osiągnięcia medycyny Maria Skłodowska-Curie wynalazki w służbie człowieka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje Marię Skłodowską-Curie jako przykład wybitnego naukowca XIX/XX wieku. zaznacza na taśmie chronologicznej rok 1903 i 1911 – daty otrzymania Nagrody Nobla przez Marię Skłodowską-Curie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje korzyści płynące dla człowieka, wynikające z osiągnięć medycznych; przedstawia w krótkiej wypowiedzi dokonania naukowe Marii Skłodowskiej-Curie; wymienia wynalazki, których dokonano na przełomie XIX i XX wieku: telefon, oświetlenie elektryczne, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia osiągnięcia w medycynie, których dokonano w 2. poł. XIX wieku; wskazuje wynalazki, które przyczyniły się do: <ul style="list-style-type: none"> usprawnienia komunikacji szybszego przekazu informacji postępu w medycynie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje zmiany, które zaszły w życiu ludzi dzięki wynalazkom dokonany na przełomie XIX i XX wieku. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> zbiera informacje na temat życia i dokonań Marii Skłodowskiej-Curie. Tworzy portfolio.
Miasto przemysłowe	<ul style="list-style-type: none"> nowe grupy społeczne <ul style="list-style-type: none"> warunki pracy w XIX wiecznej fabryce rozwój miast przemysłowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia kapitalistów i robotników jako nowe grupy społeczne, które powstały w 2. poł. XIX wieku. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje warunki pracy w XIX-wiecznej fabryce; wskazuje na mapie najbardziej uprzemysłowione miasta na ziemiach polskich. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia i posługuje się pojęciami: robotnicy, kapitaliści, miasto przemysłowe. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiada o warunkach życia robotników w XIX wieku. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wykonuje zadanie domowe. Napisz krótkie opowiadanie pt: „Jeden dzień w XIX wiecznej fabryce”, w którym przedstawisz
Życie ludzi w XIX-wiecznym mieście	<ul style="list-style-type: none"> miasto w XIX wieku udogodnienia w życiu mieszkańców miast czas wolny zmiany w życiu kobiet 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje dwa udogodnienia w życiu mieszkańców miast wprowadzone w XIX wieku (np. wodociągi, tramwaje, oświetlenie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiada o wyglądzie miasta XIX-wiecznego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiada o sposobach spędzania czasu wolnego przez mieszkańców XIX-wiecznego miasta. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje życie ludzi w XIX-wiecznych miastach z życiem współczesnych mieszkańców miast. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje zajęcia i wygląd, wskazując podobieństwa i różnice między miastami średniowiecznymi

<p>Przemiany na polskiej wsi w XIX wieku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost produkcji rolnej • warunki życia mieszkańców wsi • czas wolny mieszkańców wsi 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia nowe narzędzia, które w 2. poł. XIX wieku usprawniły produkcję rolną; • wymienia nowe uprawy, które zostały wprowadzone na skalę masową w XIX w. ziemniak i burak cukrowy. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sposoby spędzania czasu wolnego przez mieszkańców wsi; • wymienia potrawy będące podstawą wyżywienia mieszkańców wsi. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiada o wyglądzie zagrody chłopskiej; • opowiada o wyglądzie chłopskiej chaty. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny wzrostu produkcji rolnej, wskazując między innymi zniesienie pańszczyzny. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje sposoby spędzania wolnego czasu mieszkańców wsi i mieszkańców miast w XIX wieku. Wskazuje przyczynę różnic.
<p>I wojna światowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przyczyny konfliktu • Wielka Wojna 1914–1918 • nowe rodzaje broni 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje czas trwania wojny światowej i 11 listopada 1918 r. jako datę zakończenia I wojny światowej, • zaznacza w/w daty na taśmie chronologicznej; • wskazuje na mapie państwa należące do dwóch wrogich bloków politycznych; • podaje przykład nowego rodzaju broni zastosowanej w I wojnie 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny konfliktu między państwami europejskim; • uzasadnia, dlaczego konflikt zbrojny w latach 1918–1918 nazwany został I wojną światową; • wymienia nowe rodzaje broni zastosowane w I wojnie światowej. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia określenie Wielka Wojna dla działań wojennych w latach 1914–1918; • wyjaśnia pojęcie Ententa i państwa centralne oraz wymienia państwa należące do każdego z tych bloków. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie posiadania kolonii dla rozwoju gospodarki państw europejskich; • wskazuje skutki przystąpienia Stanów Zjednoczonych do wojny. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • na wybranych przykładach przedstawia skutki wykorzystania nowoczesnej techniki wojennej i samodzielnie przygotowuje prezentację multimedialną na ten temat.

<p>Sprawa polska w czasie I wojny światowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nadzieje Polaków na odzyskanie niepodległości związane z wybuchem I wojny • czynniki decydujące o odzyskaniu niepodległości przez Polskę (konflikt państw zaborczych, działania dyplomatyczne) • 11 listopada 1918 r. – odzyskanie niepodległości • zasługi Józefa Piłsudskiego, Ignacego Jana Paderewskiego i Romana Dmowskiego dla odzyskania 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje dzień 11 listopada 1918 r. jako dzień odzyskania przez Polskę niepodległości i umieszcza datę na taśmie chronologicznej; • w oparciu o zgromadzony materiał ilustracyjny opowiada o sytuacji na ziemiach polskich w listopadzie 1918 r.; • wymienia Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego jako postacie związane z walką o niepodległość Polski. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • zbiera informacje o zasługach dla państwa polskiego Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego; • wymienia czynniki decydujące o odzyskaniu niepodległości przez Polskę; • wymienia polskie jednostki wojskowe działające podczas I wojny światowej. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje, że konflikt między zaborcami Polski był dla Polaków szansą na niepodległość; • porównuje działania na rzecz odzyskania niepodległości przez Polskę podejmowane przez Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • na podstawie tekstów źródłowych przedstawia sytuację ziem polskich w pierwszych dniach niepodległości; • wyjaśnia, dlaczego wybuch I wojny światowej obudził w Polakach nadzieje na odzyskanie niepodległości; • uzasadnia, dlaczego Józef Piłsudski stworzył Legiony u boku armii austriackiej. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • w oparciu o informacje z różnych źródeł wyjaśnia, na czym polegały zabiegi dyplomatyczne Ignacego Jana Paderewskiego i Romana Dmowskiego, podejmowane dla sprawy niepodległości Polski; • wymienia dowódców i twórców polskich jednostek wojskowych działających podczas I wojny światowej.
--	--	--	--	---	---	---

<p>Konferencja pokojowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • traktat wersalski • zmiany terytorialne w Europie • postanowienia w sprawie Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie konferencja pokojowa; • wskazuje Paryż, jako miejsce obrad konferencji pokojowej; • podaje przykłady postanowień traktatu wersalskiego w sprawie Polski i Niemiec. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia zmiany terytorialne w Europie po I wojnie światowej; • wyjaśnia pojęcie traktat wersalski; • wymienia najważniejsze postanowienia traktatu wersalskiego w sprawie Polski i Niemiec; • wymienia Ignacego Jana Paderewskiego i Romana Dmowskiego jako przedstawicieli 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • nazywa i uzasadnia cel zwołania konferencji pokojowej; • wyjaśnia, dlaczego traktat pokojowy jest nazywany traktatem wersalskim. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego konferencja pokojowa nie zajmowała się wyznaczeniem wschodniej granicy Polski; • wymienia i wskazuje na mapie państwa, które powstały w Europie po I wojnie światowej. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje informacje z różnych źródeł o zasługach Ignacego Jana Paderewskiego, Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego dla sprawy niepodległości Polski
------------------------------------	--	---	--	--	---	--

<p>Państwo w nowych granicach</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czynniki decydujące o kształcie granic niepodległej Polski (powstania w Wielkopolsce i na Śląsku, wojna polsko-bolszewicka). • plebiscyty na Śląsku • walki o Lwów 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje dzień 27 grudnia 1918 r. jako dzień wybuchu powstania wielkopolskiego i dzień 15 sierpnia 1920 r. jako dzień bitwy warszawskiej, umieszcza te daty na taśmie chronologicznej. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia powstania w Wielkopolsce i na Śląsku oraz wojnę polsko-bolszewicką jako wydarzenia, które przyczyniły się do ukształtowania granic niepodległego państwa polskiego; • opowiada o okolicznościach wybuchu powstania wielkopolskiego i roli, jaką odegrał w nim Ignacy Jan Paderewski. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego rocznica bitwy warszawskiej obchodzona jest jako Święto Wojska Polskiego; • wskazuje na mapie tereny ziem polskich, o które toczyły się walki zbrojne i plebiscytowe; • wyjaśnia pojęcie „orlęta lwowskie”. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje związek przyczynowo-skutkowy między zwycięstwem powstania wielkopolskiego, a włączeniem Wielkopolski do odrodzonej II RP. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje prezentację na temat kształtowania się granic II RP.
<p>Odrodzona Rzeczpospolita</p>	<ul style="list-style-type: none"> • obszar, granice i ludność II Rzeczypospolitej • trudności w scalaniu państwa polskiego • sukcesy młodego państwa 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej oraz wymienia jej sąsiadów; • wymienia mniejszości narodowe zamieszkujące terytorium II RP. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady trudności w scalaniu państwa polskiego; • wymienia przykłady sukcesów w odbudowie państwa; • w oparciu o tekst podręcznika sporządza kalendarium wydarzeń II RP. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, przytaczając dane, że II RP była państwem wielonarodowościowym; • wyjaśnia, na czym polegały trudności w scalaniu państwa polskiego. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia funkcjonowanie władzy w odrodzonym państwie polskim – (zasada trójpodziału); • ocenia na wybranych przykładach sukcesy młodego państwa. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje pod względem wielkości terytorium II RP z terytorium Rzeczypospolitej Obojga Narodów i formułuje wnioski.

<p>Europa zmierza ku wojnie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dojście Hitlera do władzy <ul style="list-style-type: none"> • rządy nazistów w Niemczech • komunizm w Związku Radzieckim • dyktatorska polityka Hitlera i Stalina 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Niemcy i ZSRR oraz nazywa ich przywódców Hitlera i Stalina. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację Niemiec po zakończeniu I wojny światowej; <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady obrazujące codzienne życie ludności w państwach totalitarnych. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie państwo totalitarne i kojarzy je z Niemcami i Związkiem Radzieckim; • wyjaśnia, jak funkcjonowało państwo totalitarne; <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady polityki nazistów wobec Żydów. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje podobieństwa w systemie władzy w państwie Hitlera i w państwie Stalina; • podaje charakterystyczne cechy polityki Stalina i Hitlera wobec własnych społeczeństw; <ul style="list-style-type: none"> • wymienia metody, za pomocą których Hitler i Stalin utrzymywali posłuch społeczeństwa 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, podając przykłady, na czym polegał kult jednostki; <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, korzystając z mapy, dlaczego sposób sprawowania władzy przez Hitlera i Stalina stanowił realne zagrożenie dla Polski i Europy.
<p>Wybuch II wojny światowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wybuch II wojny światowej 1 września 1939 r. • wojna na dwa fronty – atak ZSRR • postawa Polaków we wrześniu 1939 r. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie państwa, które dokonały agresji na Polskę; • wymienia i umieszcza na taśmie chronologicznej daty agresji Niemiec i ZSRR na Polskę; • wymienia przykłady bitew września 1939 r. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiada, podając przykłady, o postawie Polaków podczas walk września 1939 r.; • wyjaśnia znaczenie pojęcia wojna na dwa fronty; • wskazuje na mapie kierunki niemieckich i radzieckich uderzeń na Polskę we wrześniu 1939 r. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie miejsca bitew wrześniowych; • przedstawia sytuację Polski we wrześniu 1939 r., uwzględniając osamotnienie w walce z najeźdźcą; • podaje przykłady bohaterstwa ludności cywilnej i żołnierzy we wrześniu 1939 r. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawę społeczeństwa polskiego podczas walk wrześniowych. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje informacje na temat sytuacji swojego regionu we wrześniu 1939 r. i/lub sytuacji ludności cywilnej we wrześniu 1939 r.

<p>W okupowanej Polsce</p>	<ul style="list-style-type: none"> • polityka okupantów • położenie ludności żydowskiej • życie ludności na okupowanych terytoriach Polski 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia, wskazując na mapie, podział ziem polskich dokonany przez okupantów; • wymienia formy terroru stosowane przez okupantów wobec ludności polskiej; • wyjaśnia pojęcie getto; • podaje datę powstania w getcie warszawskim i umieszcza ją na 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia na przykładach politykę Stalina i Hitlera wobec ludności polskiej na okupowanych terenach; • omawia na przykładach politykę niemiecką wobec ludności żydowskiej; • wyjaśnia pojęcie obóz zagłady. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje charakterystyczne cechy polityki Stalina i Hitlera wobec społeczeństw i państw podbitych; • wyjaśnia, dlaczego pomoc ludności żydowskiej była dla Polaków wielkim wyzwaniem. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje politykę okupantów wobec ludności podbitych terenów; • uzasadnia na wybranych przykładach, że okupanci za pomocą różnych metod prowadzili planową politykę wyniszczenia narodu polskiego. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia ideę przyznawania medalu Sprawiedliwy wśród narodów świata i wyszukuje nazwiska osób, które otrzymały taki medal. • uzasadnia na wybranych przykładach, że Polacy, ryzykując własnym życiem, pomagali ludności żydowskiej.
<p>Polacy w walce z okupantem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • formy oporu społeczeństwa wobec okupantów (walka zbrojna i cywilna) • przykłady walki Polaków z okupantem w kraju i poza granicami 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady walki zbrojnej i walki cywilnej z okupantem. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: walka zbrojna i walka cywilna, Armia Krajowa; • wyjaśnia pojęcie Szare Szeregi i podaje przykłady walki harcerzy z okupantem. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie „Polskie Państwo Podziemne”. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia na przykładach funkcjonowanie „Polskiego Państwa Podziemnego”; • podaje przykłady walki Polaków z okupantem poza granicami kraju, wykorzystując informacje z różnych źródeł. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, przytaczając argumenty, że żart i piosenka były ważnym orężem w walce z okupantem; • wyszukuje informacje z różnych źródeł o formach walki z okupantem w swoim regionie.

Powstanie warszawskie	<ul style="list-style-type: none"> • okoliczności wybuchu powstania warszawskiego <ul style="list-style-type: none"> • przebieg powstania • życie codzienne powstańczej stolicy • postawa ludności cywilnej i żołnierzy powstańczej Warszawy 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje datę wybuchu powstania warszawskiego i zapisuje ją na taśmie chronologicznej; • na podstawie ilustracji opowiada o przebiegu powstania i życiu codziennym powstańczej stolicy. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności wybuchu powstania warszawskiego; • opisuje postawę ludności cywilnej, żołnierzy i harcerzy Szarych Szeregów. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje postawę ludności cywilnej i żołnierzy powstańczej Warszawy; • wymienia zadania, które w czasie powstania wykonywali harcerze z Szarych Szeregów. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny wybuchu powstania warszawskiego i wyjaśnia, dlaczego powstanie zakończyło się klęską; • opisuje postawy Niemców wobec ludności powstańczej Warszawy. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje z różnych źródeł informacje, w jaki sposób utrwalona została pamięć o młodych warszawskich powstańcach.
II wojna światowa wojną totalną	<ul style="list-style-type: none"> • strony konfliktu oraz zasięg działań wojennych • wojna totalna – sposoby prowadzenia walki • najnowsza technika w służbie wojny • zakończenie wojny w 1945 r. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje daty trwania II wojny światowej i datę jej zakończenia oraz zapisuje je na taśmie chronologicznej; • przedstawia strony konfliktu; • wymienia nowe rodzajebroni wykorzystane w II wojnie 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie koalicja antyhitlerowska i przedstawia cel, jaki sobie stawiała. • opowiada o okrucieństwach II wojny światowej. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego konflikt zbrojny w latach 1939–1945 nazywamy II wojną światową • wymienia państwa koalicji antyhitlerowskiej. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady okrucieństw okupantów podczas III wojny światowej; • wyjaśnia skrót ONZ i przedstawia cel działania tej organizacji. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje broń wykorzystaną podczas działań II wojny światowej z bronią wykorzystaną podczas I wojny; • przedstawia udział Polaków w walkach II wojny światowej, wyszukując

Powstanie PRL-u	<ul style="list-style-type: none"> • obszar i sąsiedzi Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej • odbudowa kraju ze zniszczeń wojennych <ul style="list-style-type: none"> • sposób sprawowania władzy w Polsce • zależność PRL od ZSRR i jej przejawy 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie granice powojennej Polski i wymienia jej sąsiadów; • opowiada o sprawowaniu władzy w powojennej Polsce. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiada na przykładach o odbudowie Polski ze zniszczeń wojennych; • wyjaśnia pojęcia cenzura i dyktatura. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie granice powojennej Polski i porównuje je z granicami II Rzeczypospolitej; • opowiada o sposobie sprawowania władzy w Polsce, używając pojęć dyktatura partii komunistycznej. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na przykładach przejawy zależności od ZSRR; • omawia zmiany granic i składu narodowościowego PRL-u z II RP. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje, wyszukując informacje z różnych źródeł, przykłady stosowania cenzury w II RP.
Życie w PRL-u	<ul style="list-style-type: none"> • problemy dnia codziennego mieszkańców PRL-u • szkolnictwo w PRL-u 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia problemy dnia codziennego w PRL-u; • opisuje zmiany, jakie dokonały się na wsi w PRL-u. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiada o sposobie sprawowania władzy w Polsce, używając pojęcia planowanie centralne; • wyjaśnia pojęcie awans społeczny. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia na przykładach, czym polegał awans społeczny w PRL-u. • wymienia sukcesy PRL-u, zaliczając do nich m.in. likwidację analfabetyzmu i rozwój szkolnictwa; • wyjaśnia, co to były PGR –y. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia grupy społeczne, które przestały istnieć w Polsce powojennej i wskazuje tego przyczyny. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje problemy życia w PRL-u do problemów dnia codziennego występujących współcześnie.

<p>Walka o demokrację</p>	<ul style="list-style-type: none"> • brak swobód demokratycznych w Polsce <ul style="list-style-type: none"> • społeczeństwo wobec władzy PRL u (strajki, walka bez przemocy, powstanie i działania NSZZ „Solidarność” • nieudane próby przywrócenia demokracji <ul style="list-style-type: none"> • stan wojenny w Polsce 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny niezadowolenia społeczeństwa; • wskazuje datę wprowadzenia stanu wojennego i umieszcza ją na taśmie chronologicznej. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie skrótu NSZZ „Solidarność”; • wskazuje strajk jako formę protestu robotników w PRL-u; • identyfikuje Lecha Wałęsę jako przywódcę NSZZ „Solidarność”. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje okoliczności powstania NSZZ „Solidarność”; • opowiada o sposobie sprawowania władzy w Polsce, używając pojęcia opozycja demokratyczna; • przedstawia przykłady świadczące o braku swobód demokratycznych w PRL-u; • na podstawie informacji z różnych źródeł przedstawia postać Lecha Wałęsy jako przywódcę NSZZ 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia samodzielnie różne postawy Polaków w czasach walki o demokrację; • wyjaśnia pojęcie „walka bez przemocy”; • na podstawie ilustracji i tekstów źródłowych opowiada o czasach „Solidarność”. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawy społeczeństwa polskiego wobec trudnej sytuacji kraju; • wyjaśnia, czym charakteryzował się stan wojenny w Polsce; • wyszukuje informacji z różnych źródeł na temat okoliczności powstania NSZZ „Solidarność” i wprowadzenia stanu wojennego w Polsce.
----------------------------------	--	---	---	--	---	---

<p>Narodziny III Rzeczypospolitej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • narodziny III Rzeczypospolitej w 1989 r. • pokojowa rewolucja w 1989 r. w Polsce i jej skutki • przemiany w życiu politycznym • przemiany w życiu społecznym 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje datę 4 czerwca 1989 r. jako datę powstania III Rzeczypospolitej i umieszcza ją na taśmie chronologicznej; • wymienia przykłady zmian, jakie zaszły w Polsce w 1989 r. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację polityczną u schyłku PRL-u; • przedstawia okoliczności narodzin III Rzeczypospolitej; • wymienia postanowienia „Okrągłego Stołu”. 	<p>U c z e ń :</p> <p>*wyszukuje w różnych źródłach informacje o postaciach, które odegrały decydującą rolę w wydarzeniach 1989 r.;</p> <p>• wyjaśnia na przykładach pojęcie kompromisu.</p>	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, przytaczając argumenty, dlaczego rok 1989 był ważny dla Polski i Polaków; • omawia na przykładach przemiany, jakie nastąpiły w Europie w 1989 r. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, wykorzystując informacje z różnych źródeł, dlaczego w 1989 r. komuniści w Polsce zdecydowali się na ustępstwa wobec opozycji; • ocenia zmiany, które nastąpiły w gospodarce i życiu politycznym kraju w 1989 r.
<p>Świat na początku XXI wieku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prawa człowieka we współczesnym świecie i ich respektowanie • pomoc potrzebującym • organizacje międzynarodowe i ich działalność • zagrożenia i problemy współczesnego świata • oraz sposoby ich rozwiązywania 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady problemów współczesnego świata; • wymienia nazwy organizacji międzynarodowych, które zajmują się niesieniem pomocy potrzebującym. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia prawa człowieka; • podaje przykłady nierespektowania praw człowieka we współczesnym świecie. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia problemy współczesnego świata i wskazuje te, które są wynikiem działalności człowieka i te, które są od niego niezależne. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • w oparciu o różne źródła i na wybranych przykładach przedstawia pomoc państw i organizacji pozarządowych dla krajów biednych lub dotkniętych wojną lub klęskami żywiołowymi. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • w oparciu o informacje z różnych źródeł przedstawia działania pomocowe podejmowane przez społeczność lokalną.

Konflikty zbrojne we współczesnym świecie	<ul style="list-style-type: none"> • świat konfliktów • przyczyny konfliktów we współczesnym świecie • skutki światowych konfliktów • ONZ i jej działalność 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady występowania konfliktów we współczesnym świecie. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa cel powstania ONZ i wymienia jej zadania; • wskazuje na mapie miejsca światowych konfliktów. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia i wyjaśnia przyczyny konfliktów we współczesnym świecie i wskazuje skutki tych konfliktów. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • w oparciu o wybrany konflikt przedstawia jego przyczyny, zasięg i skutki. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia na wybranym przykładzie, korzystając z informacji z różnych źródeł, działania ONZ, mające na celu łagodzenie lub rozwiązanie konfliktu.
Świat stał się mniejszy	<ul style="list-style-type: none"> • globalizacja jej przyczyny i przejawy • media elektroniczne i zasady ich wykorzystania 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia środki komunikacji ułatwiające szybkie przemieszczanie się ludzi; • wyjaśnia pojęcie globalizacja. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady globalizacji; • na wybranych przykładach przedstawia stanowiska zwolenników i krytyków 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na wybranych przykładach, co oznacza powiedzenie "świat stał się mniejszy" lub „świat na wyciągnięcie ręki”. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • prezentuje swoje poglądy na temat globalizacji, argumentując swoje stanowisko. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje informacje z różnych źródeł na temat aktualnych wystąpień zwolenników i przeciwników globalizacji.
Media elektroniczne	<ul style="list-style-type: none"> • różne źródła informacji • media elektroniczne: korzyści i zagrożenia 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia różne źródła pozyskiwania informacji; • w oparciu o konkretny przykład jednego z mediów elektronicznych wymienia korzyści i zagrożenia wynikające 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia korzyści, jakie wynikają z istnienia i stosowania mediów elektronicznych; • wymienia przykłady zagrożeń wynikających ze stosowania mediów elektronicznych. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wpływ, jaki mają media elektroniczne na życie człowieka; • wskazuje korzyści wykorzystywania mediów elektronicznych w życiu codziennym zebrane z różnych źródeł. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia, przedstawiając argumenty, zagrożenia, jakie niesie za sobą powszechne stosowanie mediów elektronicznych. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje oceny zagrożeń wynikających z korzystania z Internetu; • formułuje zasady bezpiecznego korzystania z Internetu.

<p>Polska krajem demokratycznym</p>	<ul style="list-style-type: none"> • położenie Polski w Europie • demokratyczny charakter państwa polskiego; wolne wybory, wolności słowa, wolne media • konstytucja 1997 r. dokumentem określającym prawa i obowiązki obywateli • władza w Rzeczypospolitej – system polityczny w Polsce po 1989 r. • obywatel w demokratycznym państwie – jego prawa i obowiązki 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady problemów współczesnego państwa; • wymienia przykłady praw i obowiązków obywatela w demokratycznym państwie. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia, w czym przejawia się funkcjonowanie demokratycznego państwa; • wyjaśnia pojęcia emigracja i wskazuje na mapie główne kierunki emigracji w Polsce. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • formułuje argumenty wskazując na demokratyczny charakter państwa polskiego; • podaje przykłady działań Polski na rzecz utrzymania pokoju na świecie. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • w oparciu o informacje z różnych źródeł wskazuje przyczyny emigracji w Polsce; • wyszukuje w Internecie informacje o organizacjach międzynarodowych działających na rzecz utrzymania pokoju na świecie, do których należy Polska i prezentuje przykłady takich działań. 	<p>U c z e ń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • na przykładzie swojej gminy wyjaśnia, na czym polegają problemy współczesnego społeczeństwa.
--	---	---	---	--	---	---